

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

انديشکده حکمرانی شریف
پژوهشکده سیاست‌گذاری شریف
دانشگاه صنعتی شریف

پیشنهاد اصلاح یارانه‌ی بنزین در ایران

اردیبهشت ۱۴۰۱

❖ هزینه‌های بالای برنامه‌های رفاهی پراکنده و غیرمکفی!

❖ استفاده از ابزارهای تنظیم‌گری برای حال معضلات رفاهی

❖ دشواری حل مشکل معیشت از طریق رشد اقتصادی، و لزوم سیاست‌های بازتوزیعی

- ❖ آیا سیاست‌های بازتوزیعی نیازمند منابع دولتی است؟
- ❖ آیا بجمیع یارانه‌های نقدی و ارز ترجیحی می‌تواند منبع سیاست بازتوزیعی باشد؟
- ❖ آیا انرژی در حال حاضر نهاده‌ای یارانه‌ای به شمار می‌رود؛ و در اینصورت آیا می‌تواند منبع مناسبی برای تامین منابع بازتوزیعی باشد؟

نشانه‌های وضعیت مطلوب

- ❖ **عدالت** یارانه‌ای، تضمین معیشت مردم و کاهش نابرابری
- ❖ **سلامت** یارانه‌ای در عدم ایجاد رانت، فساد و تبعات امنیتی
- ❖ **رضایت** اجتماعی متناسب با هزینه‌های نظام رفاهی
- ❖ **کارایی** صنعت در بخش‌های یارانه‌ای

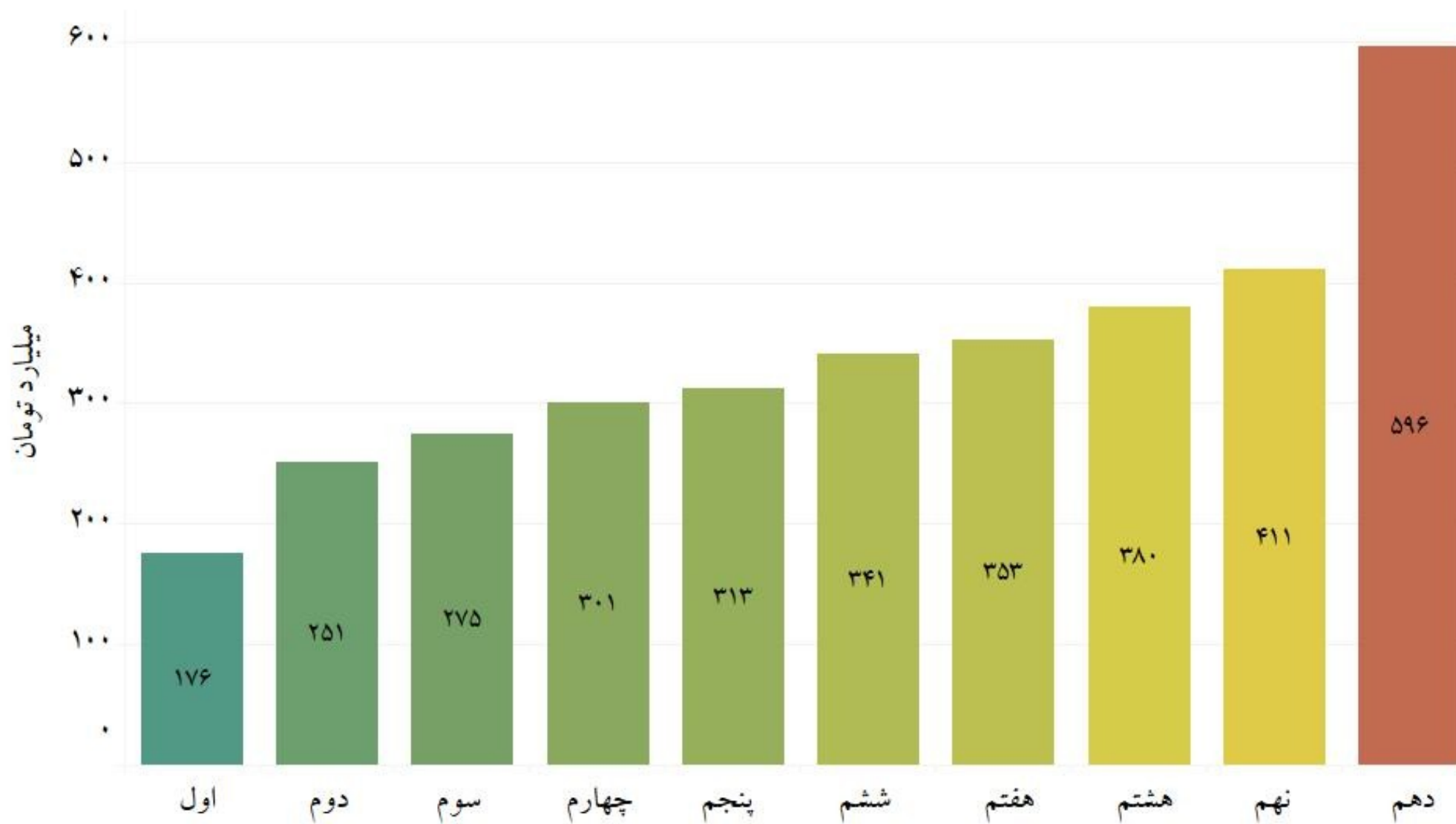
توزیع یارانه پنهان مستقیم خانوار در دهک ها (یارانه کالاهای اساسی)

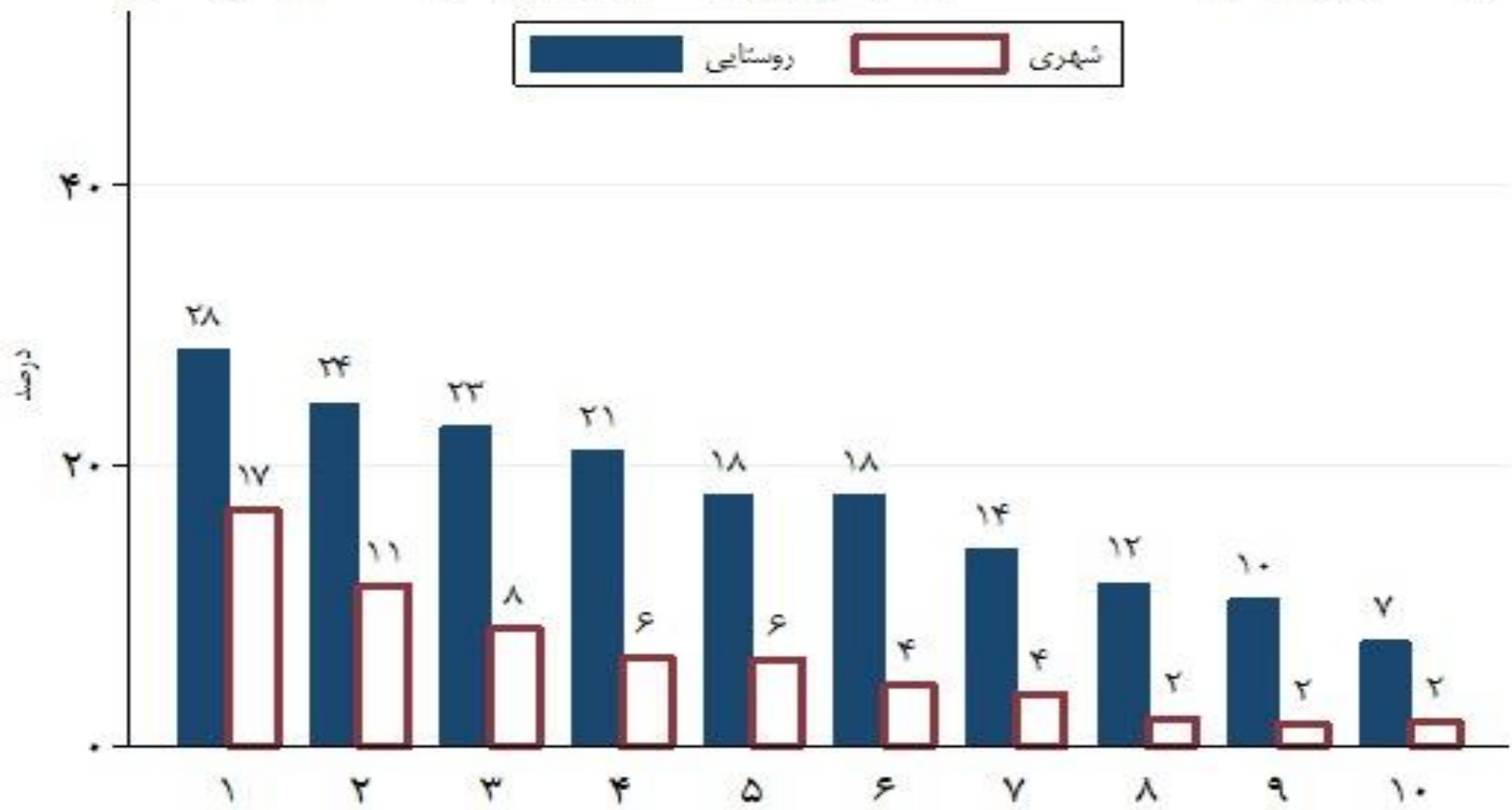
توزیع یارانه پنهان مستقیم خانوار در دهک‌ها (یارانه بنزین)

توزیع یارانه پنهان مستقیم خانوار در دهک‌ها (یارانه برق)

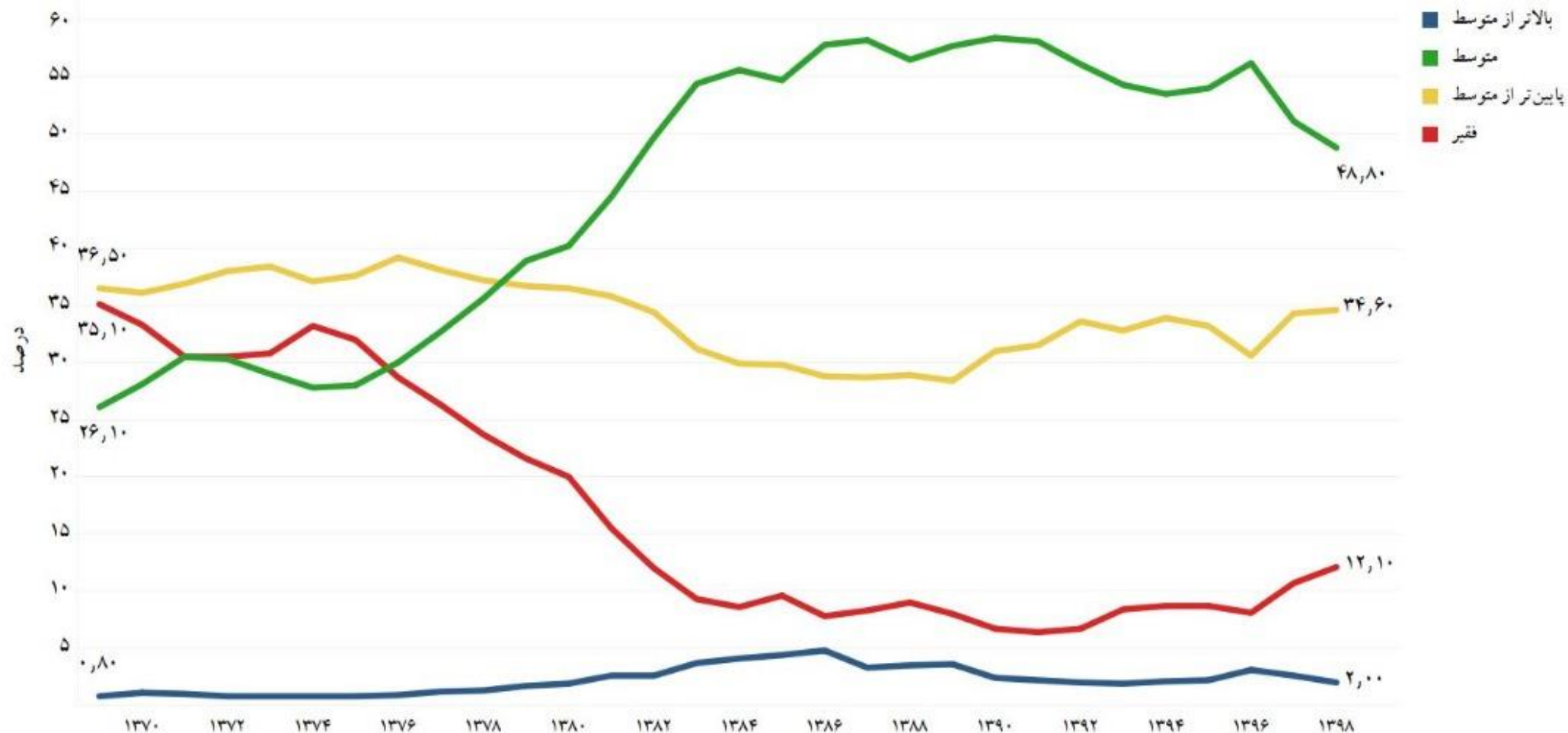
درصد خانوارهای دریافت‌کننده کمک از سازمان‌های اجتماعی و خیریه در دهک‌های هزینه‌ای

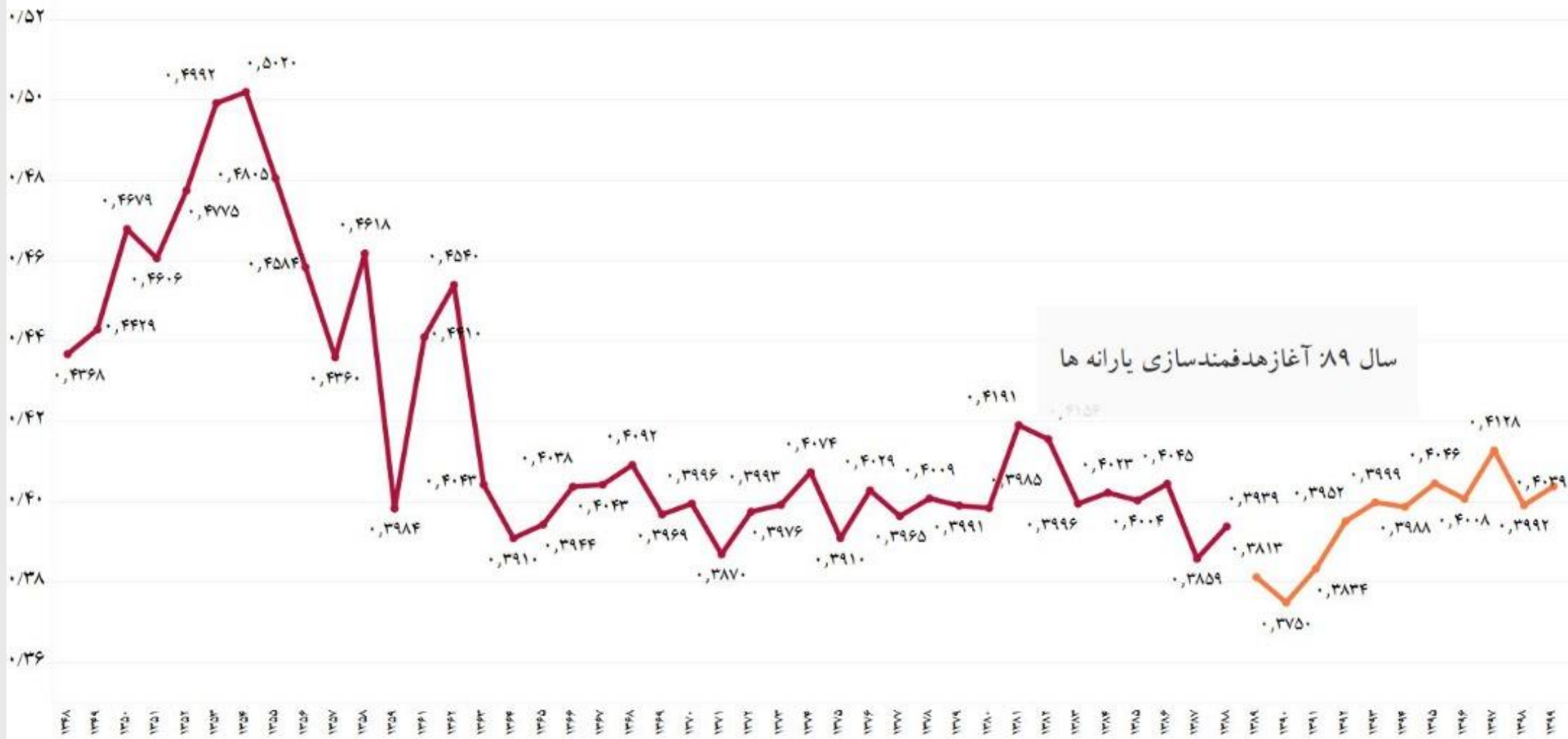
منبع: دانش‌های هزینه و درآمد خوار ۱۳۹۵، مرکز آمار ایران

سهم گروه های درآمدی از کل جمعیت

منبع: داده های خام بودجه خانوار

ضریب جینی (منبع: مرکز آمار)

**تخمین روزانه بیش از ۱۰ میلیون لیتری قاچاق گازوییل
(اختلاف قیمت در هر محموله زمینی گازوییل بیش از ۳۰۰ میلیون تومان)**

آمار شش ماهه اول سال ۹۹ (میلیون دلار)		آمار شش ماهه اول سال ۹۸ (میلیون دلار)		
فروش بیمه‌ای	ترخیص گمرک	فروش بیمه‌ای	ترخیص گمرک	
۲۱.۱	۵۵.۴	۵۱.۵	۴۴.۱	انسولین Aspart
۱۵.۴	۱۷.۳	۳۰.۵	۲۷.۲	انسولین Glargine
۱.۱	۴	۲.۸	۰.۸	انسولین Detemer
۱.۷	۵.۵	۲.۵	۱.۴	انسولین Glulisine
۳۹.۳	۸۲.۲	۸۷.۳	۷۳.۵	جمع کل

تبعات امنیتی

کسری تراز گاز از سال ۲۰۴
تبعات امنیتی ناشی از قطعی

اختلاف ناخوشیست خوراک
(متوسط ۷۵۰ تومان)، ف

رشد کمبود ۴ ماهه‌ی

فشار شدید
تبعات امنیتی ناشی ا

تبعات امنیتی در من

جدول ۳. تراز گاز طبیعی تا افق ۱۴۲۰ براساس گزینه ادامه روند موجود
(واحد: میلیون مترمکعب در روز)

سال	۱۳۹۷	۱۴۰۰	۱۴۰۴	۱۴۱۰	۱۴۱۵	۱۴۲۰	نرخ رشد ۱۳۹۷-۱۴۱۰	نرخ رشد ۱۴۱۰-۱۴۲۰
عرضه گاز طبیعی	۸۲۵/۰	۹۹۱/۳	۱۱۴۳/۸	۱۴۰۸/۱	۱۲۵۰/۱	۱۰۸۵/۹	۴/۸	-
عرضه کل گاز خام جهت تحویل به شرکت گاز	۷۶۱/۲	۸۹۵/۰	۱۰۱۵/۴	۱۲۶۹/۸	۱۱۴۱/۷	۱۰۰۹/۸	۵/۲	-۲/۳
متوسط سالانه عرضه گاز خام با لحاظ برنامه تعمیرات	۵۸۴/۶	۷۹۶/۵	۹۰۳/۷	۱۱۳۰/۱	۱۰۱۶/۱	۸۹۸/۷	۴/۳	-۲/۳
حداکثر اختلاف	۲۵۲/۴	۳۰۲/۶	۳۷۵/۳	۴۵۳/۵	۵۱۰/۱	۵۷۹/۶		
تجاری و عمومی	۲۲/۷	۲۴/۱	۲۸/۹	۳۷/۲	۴۸/۶	۶۰/۶	۳/۹	۵/۰
صنایع غیرعمده	۵۰/۰	۵۶/۰	۶۸/۵	۸۷/۸	۹۸/۳	۱۰۴/۰	۴/۴	۱/۷
کشاورزی	۷/۱	۷/۹	۱۵/۹	۲۲/۳	۲۹/۵	۳۹/۰	۹/۲	۵/۸
حمل و نقل	۲۰/۸	۲۱/۰	۲۱/۰	۲۱/۱	۱۹/۵	۱۸/۱	۰/۱	-۱/۵
صنایع عمده	۱۰۷/۹	۱۵۸/۴	۲۲۰/۸	۲۳۵/۹	۲۴۰/۴	۲۵۲/۹	۶/۲	۰/۷
فرزاد	۲۴/۴	۲۵/۸	۴۰/۹	۴۴/۷	۴۶/۰	۵۰/۰	۴/۸	۱/۱
سیمان	۱۶/۶	۱۷/۲	۲۴/۴	۲۹/۵	۳۱/۴	۳۵/۰	۴/۵	۱/۷
پالایشگاه و تلمبه خانه ها	۱۹/۲	۲۰/۱	۲۲/۴	۲۷/۸	۲۹/۱	۳۴/۰	۲/۹	۲/۰
پتروشیمی موجود	۴۷/۸	۵۳/۰	۵۴/۲	۵۵/۰	۵۵/۰	۵۵/۰	۱/۱	۰/۰
گاز مورد نیاز در جهش دوم و سوم پتروشیمی	۰/۰	۴۲/۳	۷۸/۹	۷۸/۹	۷۸/۹	۷۸/۹	-	۰/۰
نیروگاه	۲۱۰/۴	۲۳۵/۸	۲۷۶/۴	۳۶۱/۶	۴۵۲/۲	۵۶۳/۴	۴/۳	۴/۵
مصرف داخلی / عملیاتی	۱۱/۵	۱۴/۰	۱۵/۹	۱۹/۹	۱۷/۹	۱۵/۸	۴/۳	-۲/۳
تزریق گاز سبک به میادین نفتی ***	۴۴/۴	۶۱/۴	۸۱/۴	۷۴/۹	۵۱/۹	۴۲/۴	۴/۱	-۵/۵
تلفات انتقال و توزیع و گازهای قرانت نشده	۲۷/۲	۳۳/۱	۳۷/۶	۴۷/۰	۴۲/۳	۳۷/۴	۴/۳	-۲/۳
جمع مصارف	۶۵۷/۱	۷۷۴/۳	۹۶۱/۹	۱۱۵۶/۱	۱۲۶۱/۴	۱۴۱۰/۸	۴/۴	۲/۰
تراز گاز	-	۲۲/۳	-۵۸/۳	-۳۶/۰	-۲۴۵/۳	-۵۱۲/۱	-	-
متوسط مصرف ۸ ماه عادی	۵۹۱/۴	۷۳۴/۲	۹۰۵/۹	۱۰۷۶/۸	۱۱۷۸/۱	۱۳۲۷/۸	۴/۷	۲/۱
متوسط مصرف ۴ ماه سرد	۷۴۹/۸	۸۵۷/۱	۱۰۷۷/۹	۱۳۱۹/۹	۱۴۳۳/۵	۱۵۸۲/۶	۴/۴	۱/۸
متوسط اختلاف ماه های سرد و عادی	۱۵۸/۵	۱۲۳/۰	۱۷۲/۰	۲۴۲/۰	۲۵۵/۴	۲۵۴/۸	۳/۳	۰/۵
حداکثر اختلاف	۲۵۲/۴	۳۰۲/۶	۳۷۵/۳	۴۵۳/۵	۵۱۰/۱	۵۷۹/۶	۴/۶	۲/۵

*** کاهش متوسط تولید میادین در سال نسبت به حداکثر تولید میادین بر اساس عملکرد سال های گذشته به دلیل تعمیرات و سایر عوامل مربوطه برآورد گردید.

*** در برآورد گاز سبک، نسبت گاز سبک به گاز خام ۰/۸۹ در نظر گرفته شده است.

*** تزریق گاز سبک شامل تزریق به کرنج و کوپال و پارسی پرنج و تزریق به آغاچاری و تزریق از محل آغاز و دالان می باشد.

در سال ۱۳۹۷ معادل ۲۵ میلیون لیتر در روز در نیروگاهها سوخت مایع مصرف شده است.

در سال جاری،
درجات و رشد ارزش

تبدیل تمام توانایی
سال های آتی

امل تولید

نه کالایی

به قاچاق

حجم یارانه و رضایت مردم

برآورد میزان کل یارانه‌ها اعم از یارانه آشکار و یارانه پنهان برای سال ۱۳۹۹، حداقل برابر ۱۱۰۰ هزار میلیارد تومان (معادل ۲,۴ برابر بودجه) و حداقل ۱۷۰۰ هزار میلیارد تومان در ۱۴۰۰

برآورد تخصیص یارانه‌ها برای سال ۱۳۹۹ به صورت سرانه برابر ۱۲,۱ میلیون تومان یارانه شامل ۱۰ میلیون تومان یارانه پنهان، حدود ۱,۲ میلیون تومان یارانه بودجه‌ای، ۹۱۵ هزار تومان یارانه فرابودجه‌ای

سطح نارضایتی مردم از عملکرد دولت در کاهش فقر به ترتیب: ۴۵ درصد بسیار نارضی، ۳۴ درصد نارضی، ۱۵ درصد بینابین، ۵ درصد راضی و ۱,۲ درصد بسیار راضی

سطح نارضایتی مردم از موفقیت نظام در کاهش تبعیض و نابرابری به ترتیب: ۵۲,۵ درصد بسیار نارضی، ۹ درصد نارضی، ۱۴,۲ درصد بینابین، ۴,۴ درصد راضی و ۲ درصد بسیار راضی

کارایی در بخش‌های دریافت‌کننده یارانه

رشد ۳۱ درصد شدت انرژی در ۱۰ سال در مقایسه با کاهش ۱۷ درصدی متوسط جهانی

رشد بار مالی گندم از ۴۰ م.م.ت. در سال ۹۹ به بیش از ۱۴۰ م.م.ت. در ۱۴۰۱، ضعف بهره‌وری در زنجیره گندم-آرد-نان، ظرفیت معطل آسیابانی

تضعیف صنعت داخل در برابر رقبای خارجی با نظام یارانه‌ای فعلی (مثال صنعت خودرو)

ممانعت از توسعه فناوری‌های مرتبط با بخش بهره‌وری

❖ کمک گرفتن از منابع انرژی برای سیاست‌های بازتوزیعی

❖ تغییر کارکرد نهاد‌های خیریه‌ای از بازتوزیع به توانمندسازی و توسعه‌ای

❖ یکپارچه‌سازی نظام مالیاتی و یارانه‌ای در میان مدت

❖ چالش‌های اصلاحات یارانه‌ی انرژی

- یارانه موضوعی اجتماعی و در وهله دوم اقتصادی است
- اولین گره ذهنی نقش دولت در اصلاحات انرژی و مشکل اعتماد است
- دومین گره ذهنی تصور عمومی به محوریت انرژی و بهترین در ایجاد تورم در کشور است

❖ کمک گرفتن از منابع انرژی برای سیاست‌های بازتوزیعی

- اعطای بسته‌ای از حامل‌های انرژی قابل مبادله برای فعال کردن عاملیت مردم
- تغییر نقش دولت در مدیریت بازار انرژی و احیای کارکردهای تنظیم‌گری و تسهیل‌گری
- استفاده از منابع یارانه‌ای فوق برای اهداف توسعه‌ای

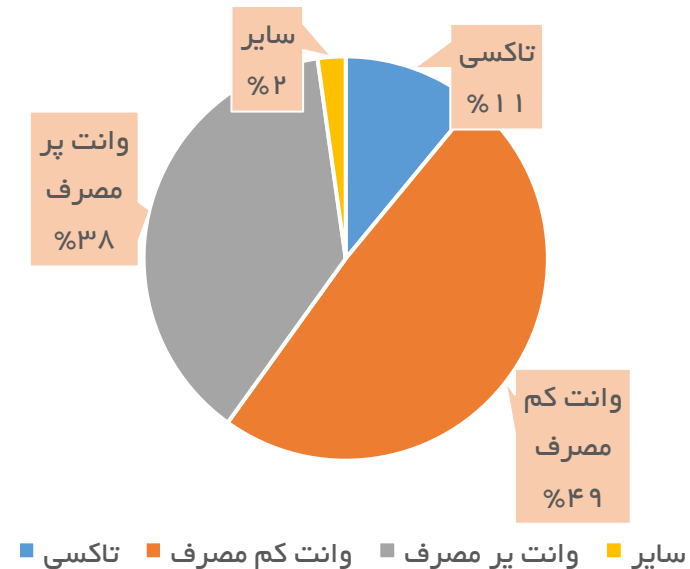
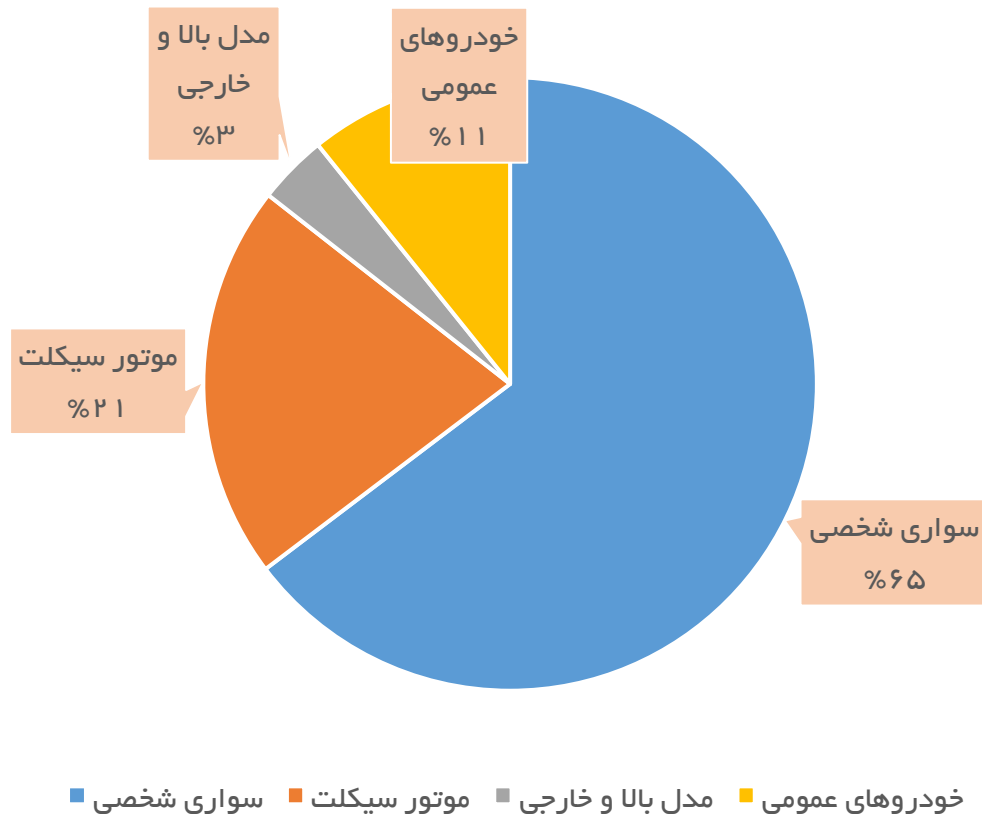

چرا اصلاح نظام یارانه‌ای بنزین؟

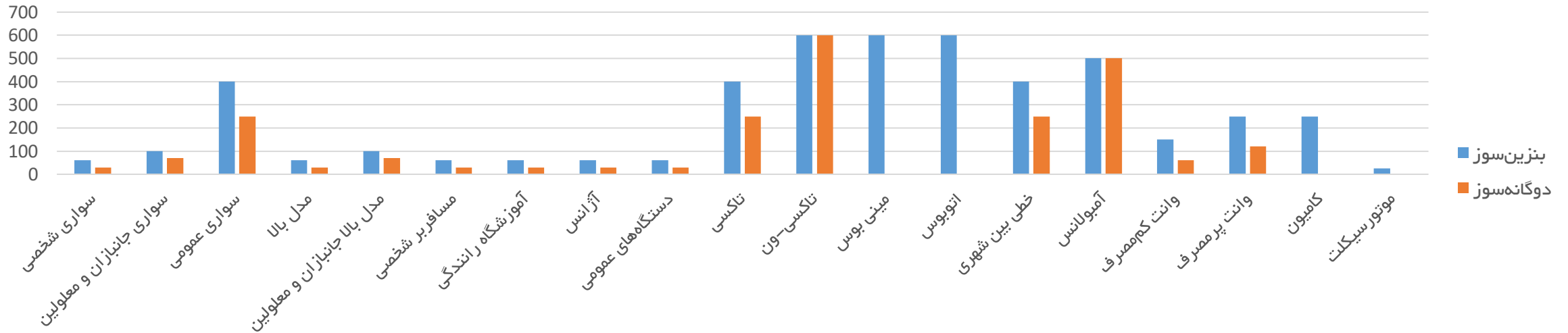
طبق آمار رسمی، از ۷۶ میلیون نفر یارانه‌بگیر کشور در قالب ۲۴ میلیون خانوار، حدود ۵۲٪ خانوارها دارای خودرو هستند و مابقی خانوارها از سیستم توزیع فعلی یارانه بنزین هیچ سهمی ندارند.

توزیع کارت سوخت فعال بر اساس نوع کاربری خودرو

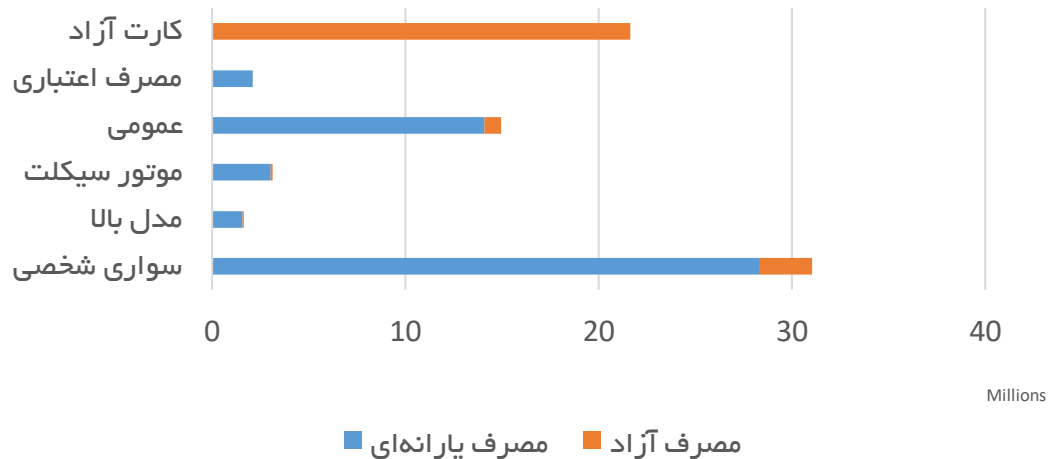
- حدود ۶۵٪ از کارت‌های سوخت فعال مربوط به خودروهای سواری شخصی می‌باشند.
- از حدود ۲۰۷ میلیون خودروهای عمومی، حدود ۸۶٪ مربوط به وانت‌ها می‌باشند.
- حدود ۱۱٪ (۳۰۰ هزار خودرو) از خودروهای عمومی مربوط به تاکسی‌ها می‌باشند.

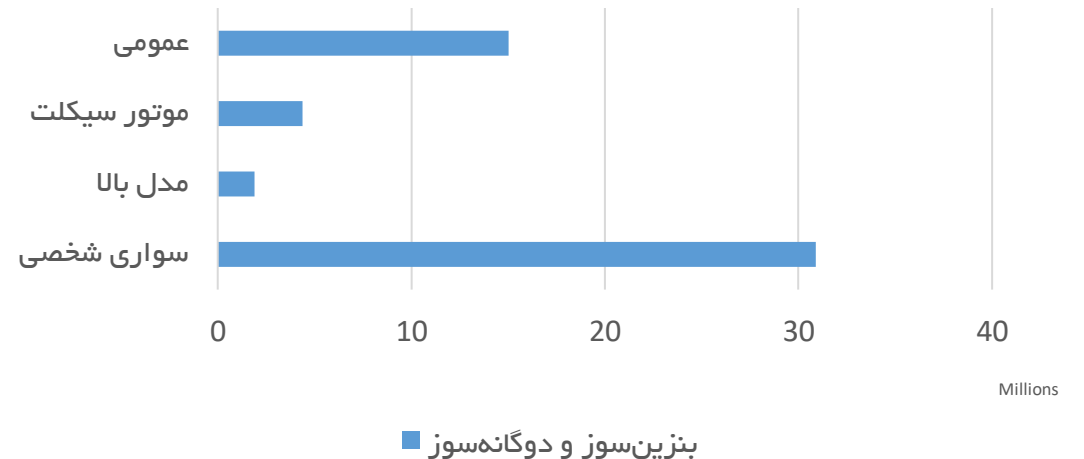
سهمیه و مصرف بنزین یارانه‌ای

مصرف بنزین یارانه‌ای و آزاد

کل سهمیه بنزین روزانه

الگوی مصرف

موردهای مشکوک به تقلب

در هفته آخر شهریور، از حدود ۱.۳ میلیون کارت سوخت فعال مربوط به خودروهای وانت بنزین‌سوز در ماه شهریور، حدود ۱۷۳ هزار کارت سوخت (۱۳.۳٪) دو یا سه بار تراکنش در یک روز و در یک جایگاه داشته‌اند.

همچنین حدود ۵۵۰۰ کارت سوخت وانت بنزین‌سوز بیش از ۸۰٪ سهمیه خود را (۹۶۰ هزار لیتر) در سه روز آخر ماه مصرف کرده‌اند.

خانوار

خانوار	بدون خودرو	با یک خودرو	با دو خودرو
تک نفره	۲.۴	۰.۴	۰.۶
دو نفره	۲.۹	۱.۴	۰.۳
سه نفره	۳	۲.۶	۰.۸
چهار نفره	۲	۳	۱.۲
پنج نفره و بیشتر	۱.۸	۱.۴	۰.۱
مجموع	۱۲.۲	۸.۸	۳

مفروضات

- وسایل نقلیه عمومی (از جمله انواع تاکسی) در این داده‌ها نادیده گرفته شده‌اند.

سناریوها

از اهداف اصلی این طرح تخصیص بنزین به ازاء هر فرد می‌باشد. با توجه به مقدار بنزین تخصیصی به هر فرد تعداد خانوار و افراد متضرر و منتفع متغیر می‌باشد. با توجه به ظرفیت تولید بنزین کشور و در نظر مفروضاتی، سه سناریو برای محاسبه سود و زیان افراد در نظر گرفته شده است.

مفروضات:

افزایش قیمت بنزین، اثر تورمی نداشته و افراد با افزایش قیمت بنزین هزینه‌ی تورمی پرداخت نخواهند کرد. با افزایش قیمت بنزین، سرانه مصرف بنزین کاهش خواهد داشت. قیمت آزاد بنزین به ازاء هر لیتر ۳ هزار تومان خواهد بود. سود و زیان خانوار صرفاً براساس مقدار بنزین دریافتی قبل و بعد از طرح سنجیده می‌شود. تغییری در سهمیه بنزین خودروهای عمومی (از جمله خودروهای حمل و نقل عمومی) رخ نخواهد داد.

سناریو ۱

اختصاص ۱۵ لیتر ماهیانه به هر فرد

سناریو ۲

اختصاص ۲۰ لیتر ماهیانه به هر فرد

سناریو ۳

اختصاص ۲۵ لیتر ماهیانه به هر فرد

سناریو ۴

اختصاص ۳۰ لیتر ماهیانه به هر فرد

سناریو ۱

تخصیص ۱۵ لیتر ماهیانه به هر فرد

تعداد خانوار متضرر: **۷.۴** میلیون خانوار

تعداد افراد متضرر: **۱۹۰.۹** میلیون نفر

تعداد خانوار بدون تغییر: **۳** میلیون خانوار

تعداد افراد بدون تغییر: **۱۲** میلیون نفر

تعداد خانوار منتفع: **۱۳.۵** میلیون خانوار

تعداد افراد منتفع: **۴۱.۲** میلیون نفر

انتفاع یک خانوار متوسط با قیمت فعلی ۷۶۰۰۰ تومان

خانوار	بدون خودرو	با یک خودرو	با دو خودرو
تک نفره	2.4	0.4	0.6
دو نفره	2.9	1.4	0.3
سه نفره	3	2.6	0.8
چهار نفره	2	3	1.2
پنج نفره و بیشتر	1.8	1.4	0.1

سناریو ۲

تخصیص ۲۰ لیتر ماهیانه به هر فرد

تعداد خانوار متضرر: **۴.۷** میلیون خانوار

تعداد افراد متضرر: **۱۱.۶** میلیون نفر

تعداد خانوار بدون تغییر: **۲.۶** میلیون خانوار

تعداد افراد بدون تغییر: **۷.۸** میلیون نفر

تعداد خانوار منتفع: **۱۶.۷** میلیون خانوار

تعداد افراد منتفع: **۶۰.۵** میلیون نفر

انتفاع یک خانوار متوسط با قیمت فعلی ۱۰۲۰۰۰ تومان
هزینه سالانه بر دولت: **۷** هزار میلیارد تومان

خانوار	بدون خودرو	با یک خودرو	با دو خودرو
تک نفره	۲.۴	۰.۴	۰.۶
دو نفره	۲.۹	۱.۴	۰.۳
سه نفره	۳	۲.۶	۰.۸
چهار نفره	۲	۳	۱.۲
پنج نفره و بیشتر	۱.۸	۱.۴	۰.۱

سناریو ۳

تخصیص ۲۵ لیتر ماهیانه به هر فرد

تعداد خانوار متضرر: **۴.۷** میلیون خانوار

تعداد افراد متضرر: **۱۱.۶** میلیون نفر

تعداد خانوار منتفع: **۱۹.۳** میلیون خانوار

تعداد افراد منتفع: **۶۸.۳** میلیون نفر

انتفاع یک خانوار متوسط با قیمت فعلی ۱۲۷۰۰۰ تومان
هزینه سالانه بر دولت: **۱۵** هزار میلیارد تومان

خانوار	بدون خودرو	با یک خودرو	با دو خودرو
تک نفره	۲.۴	۰.۴	۰.۶
دو نفره	۲.۹	۱.۴	۰.۳
سه نفره	۳	۲.۶	۰.۸
چهار نفره	۲	۳	۱.۲
پنج نفره و بیشتر	۱.۸	۱.۴	۰.۱

سناریو ۴

تخصیص ۳۰ لیتر ماهیانه به هر فرد

تعداد خانوار متضرر: **۲۰.۱** میلیون خانوار

تعداد افراد متضرر: **۴** میلیون نفر

تعداد خانوار بدون تغییر: **۲۰.۶** میلیون خانوار

تعداد افراد بدون تغییر: **۷۰.۶** میلیون نفر

تعداد خانوار منتفع: **۱۹.۳** میلیون خانوار

تعداد افراد منتفع: **۶۸.۳** میلیون نفر

انتفاع یک خانوار متوسط با قیمت فعلی ۱۵۰۰۰۰ تومان
هزینه سالانه بر دولت: **۲۲** هزار میلیارد تومان

خانوار	بدون خودرو	با یک خودرو	با دو خودرو
تک نفره	۲.۴	۰.۴	۰.۶
دو نفره	۲.۹	۱.۴	۰.۳
سه نفره	۳	۲.۶	۰.۸
چهار نفره	۲	۳	۱.۲
پنج نفره و بیشتر	۱.۸	۱.۴	۰.۱

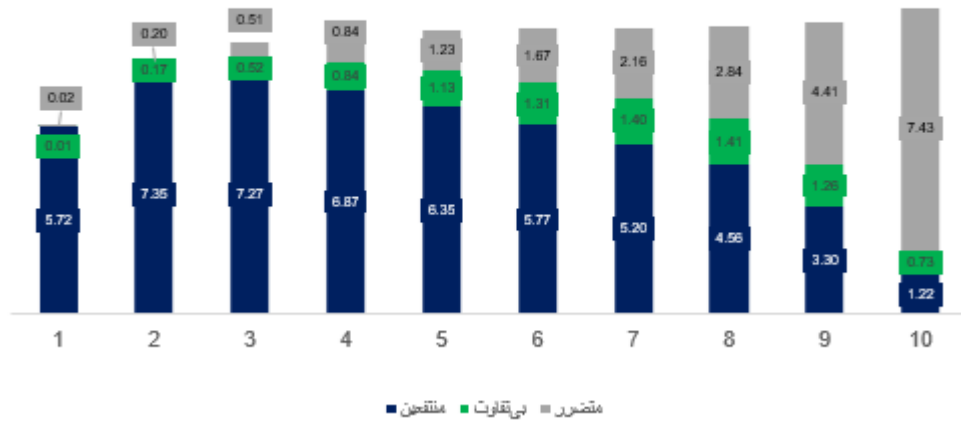
پیشنهاد تخصیص سهمیه با سهم ۵۰ درصدی دولت

منفعت یک خانوار 4 نفری با آزاد شدن قیمت دوم (ماهانه)	درآمد سالانه دولت (م.م.ت)	سهمیه هر فرد (لیتر)
2,400,000	777,000	20

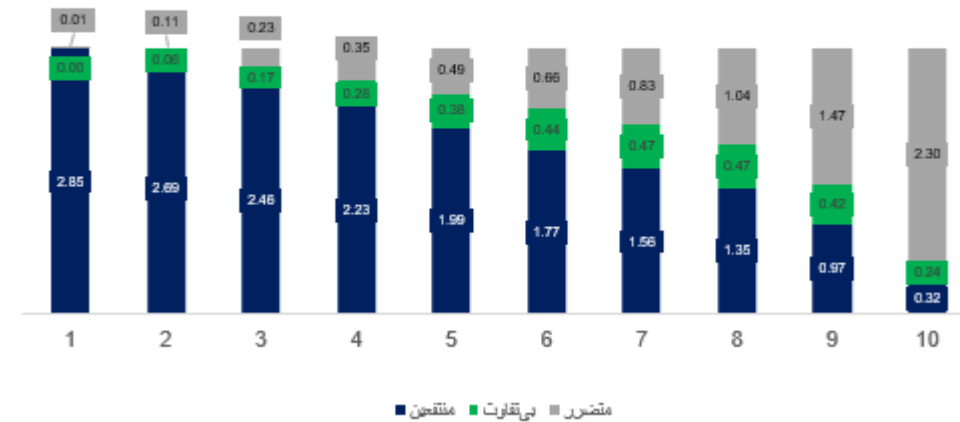
به قیمت ۴ سال آتی با فرض
کاهش سالانه ۱۰ درصد تورم

به قیمت امروز (با فرض تورم صفر)

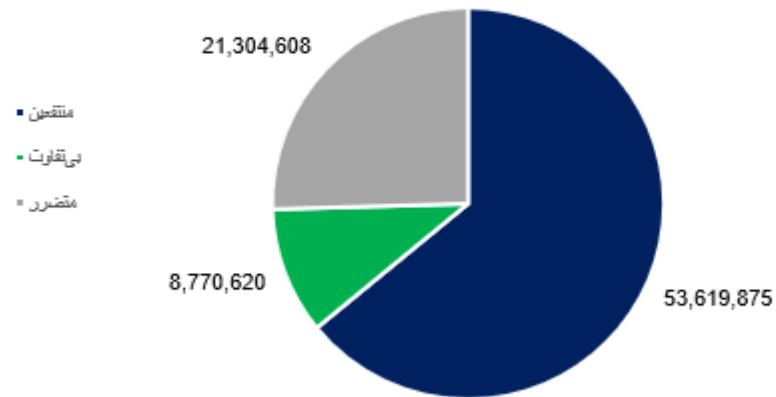
افراد بر اساس دهک

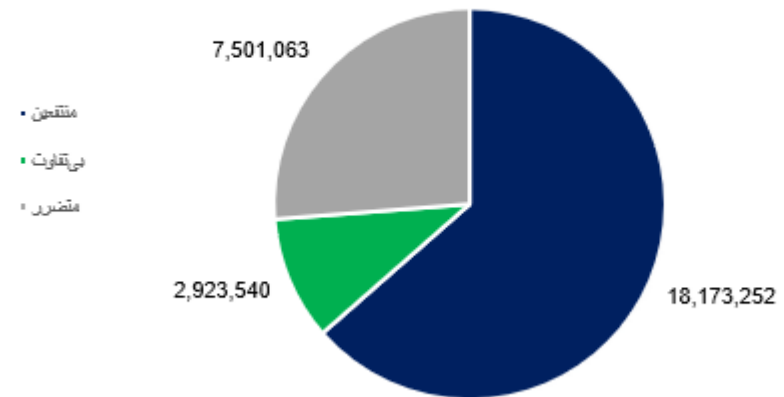
خانوار بر اساس دهک

مجموع افراد

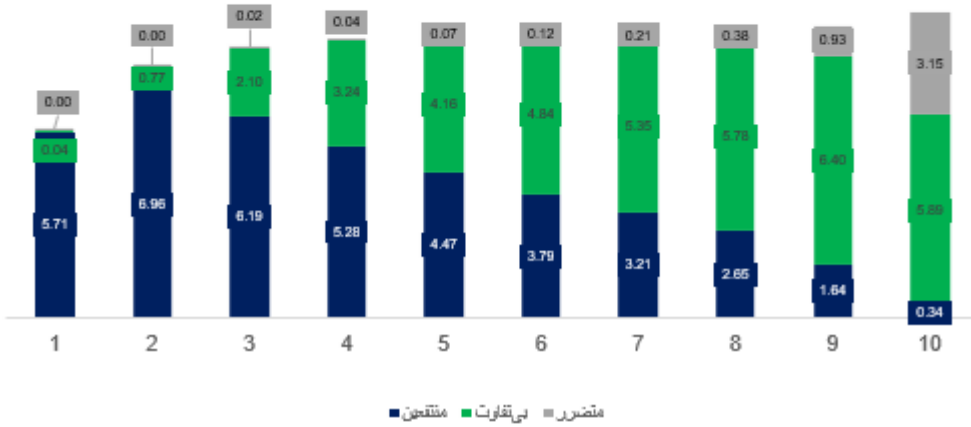

مجموع خانوارها

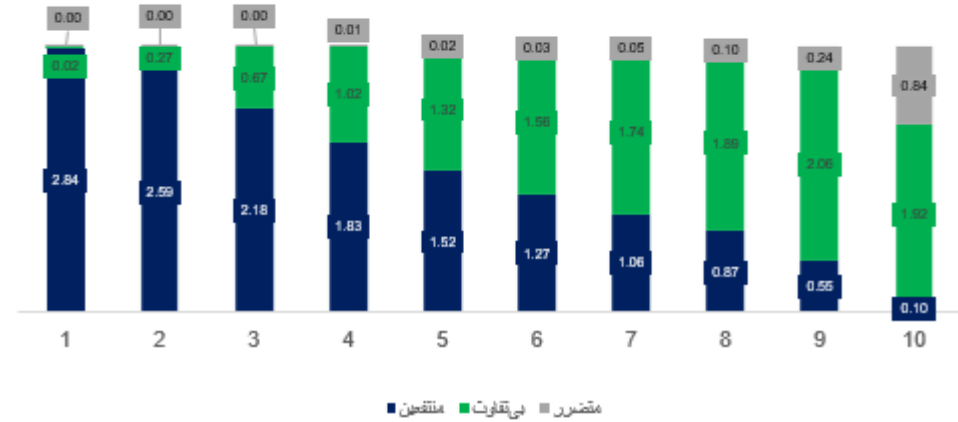

Activate Windows

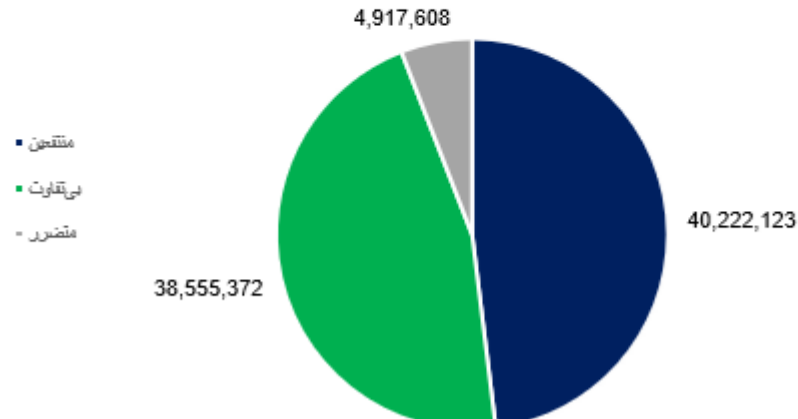
افراد

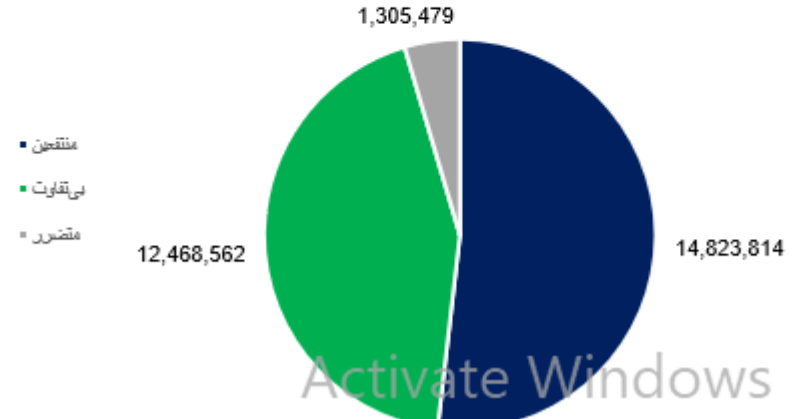
خانوار

مجموع افراد

مجموع خانوار

سه‌می‌بندی بنزین به هر ایرانی و ایجاد بازار مبادله

(۱) عدم نیاز به تغییر در سامانه هوشمند سوخت

(۲) عدم تغییر نرخ سهمیه و نرخ آزاد بنزین

(۳) آمادگی زیرساخت فنی بازار آنلاین بنزین

تخصیص سهمیه

بازار

وبسایت

موبایل

USSD

سوخت گیری با
کارت جایگاه

پرداخت اعتباری با کارت بانکی

پیشنهاد اجرای آزمایشی طرح به مدت ۳ ماه

گام‌های اجرای آزمایشی طرح

۱- تعیین منطقه‌ی اجرا

۲- تعیین دریافت کنندگان سهمیه‌ی آزمایشی (حداقل ۱۰ هزار نفر)

۳- تخصیص ماهانه ۱۵ لیتر در بستر بازار آنلاین بنزین

۴- اجرای آزمایشی به مدت ۳ ماه

پیشنهاد جغرافیای پایلوت: قشم یا کیش

۱- وجود حائل آب جهت جلوگیری از تردد ماشین از مناطق بیرون جغرافیای پایلوت

۲- قابلیت تغییر (صفر شدن) سهمیه خودروهای مناطق آزاد

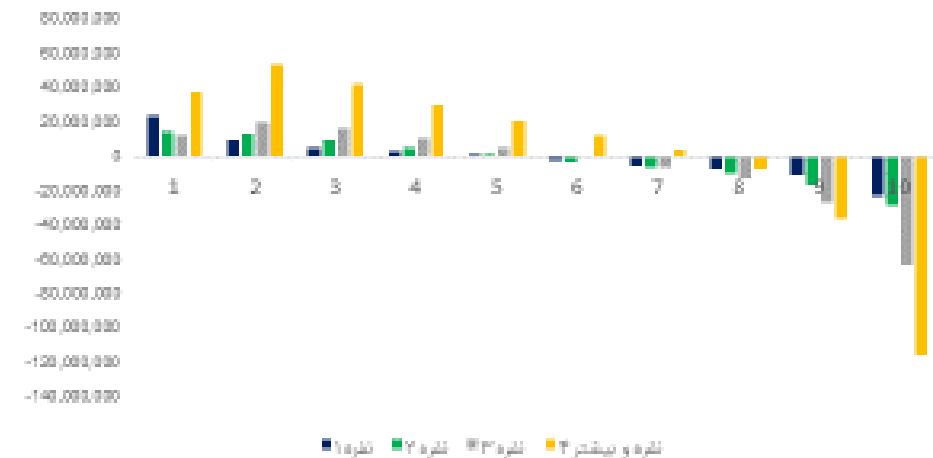
قشم	کیش
جمعیت	
۱۴۳,۰۰۰ نفر	۴۰,۰۰۰ نفر
تعداد پمپ بنزین	
۹ عدد	۳ عدد

میزان بنزین یارانه‌ای

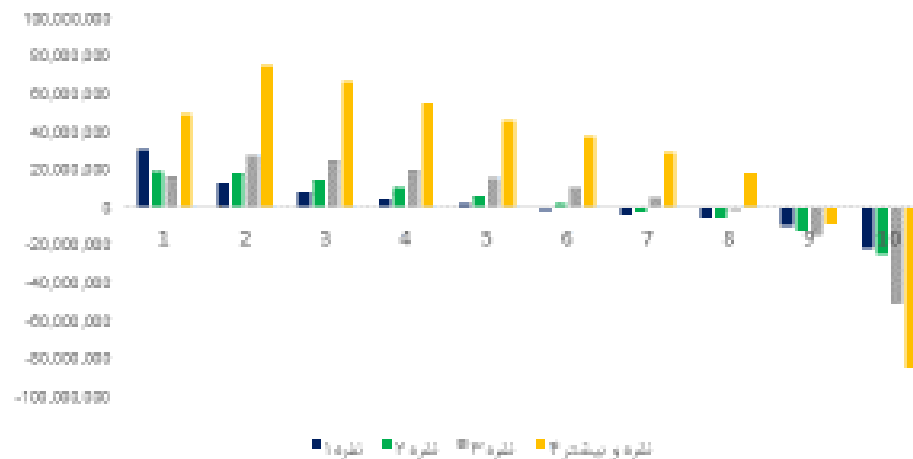
لیتر ماهانه ۶۰ + ۱۵

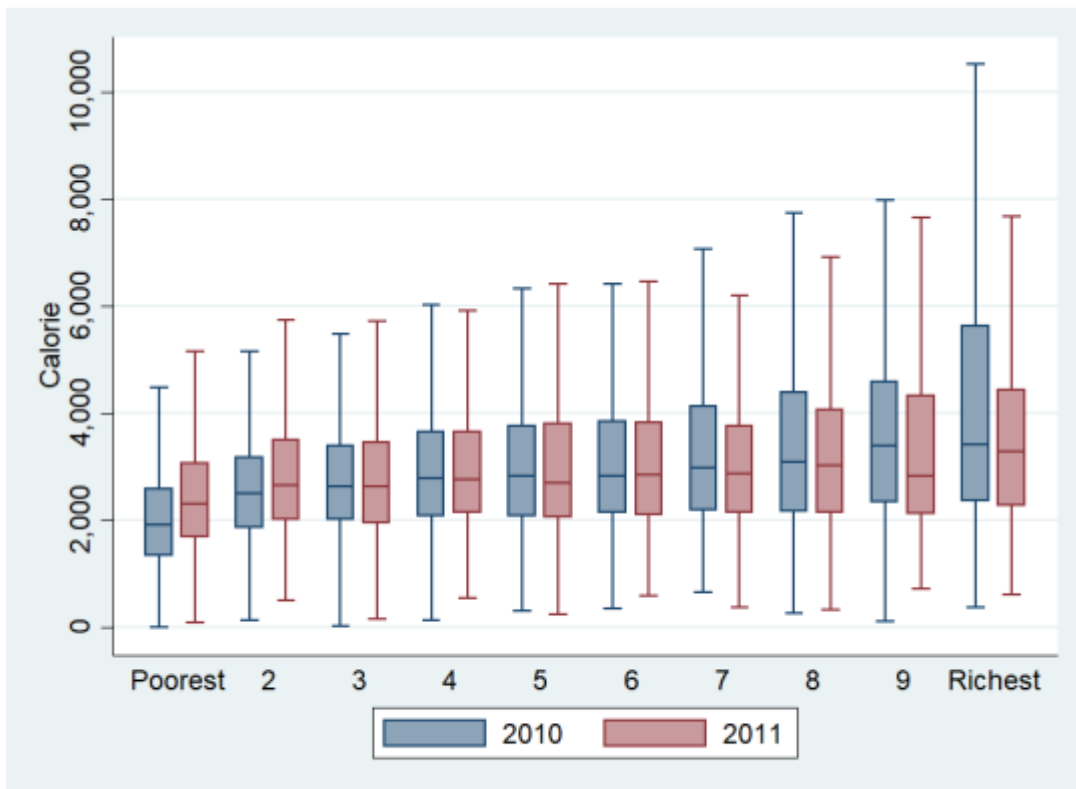
لیتر ماهانه ۱۵

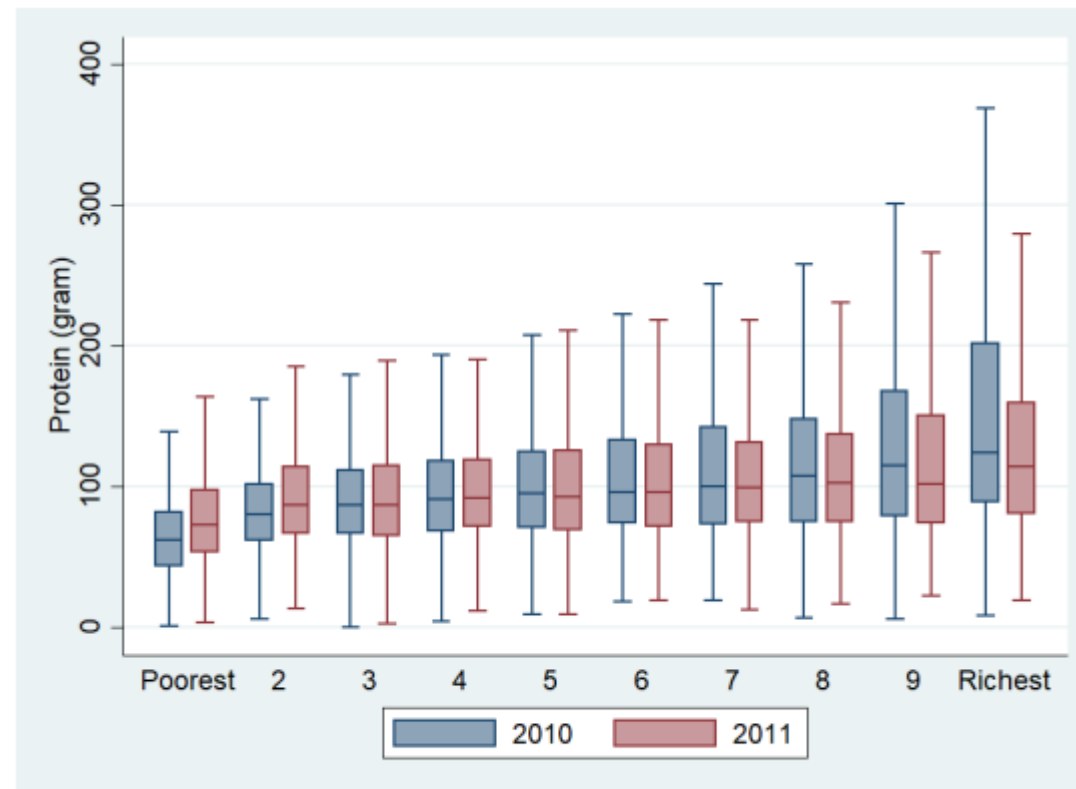
لیتر ماهانه ۲۰

اثرات طرح بر مصرف خانوار

(a) Calorie

(b) Protein

مصرف خانوارها پس از طرح هدفمندی (صالحی اصفهانی و همکاران، 1399)

اثرات طرح بر مصرف خانوار

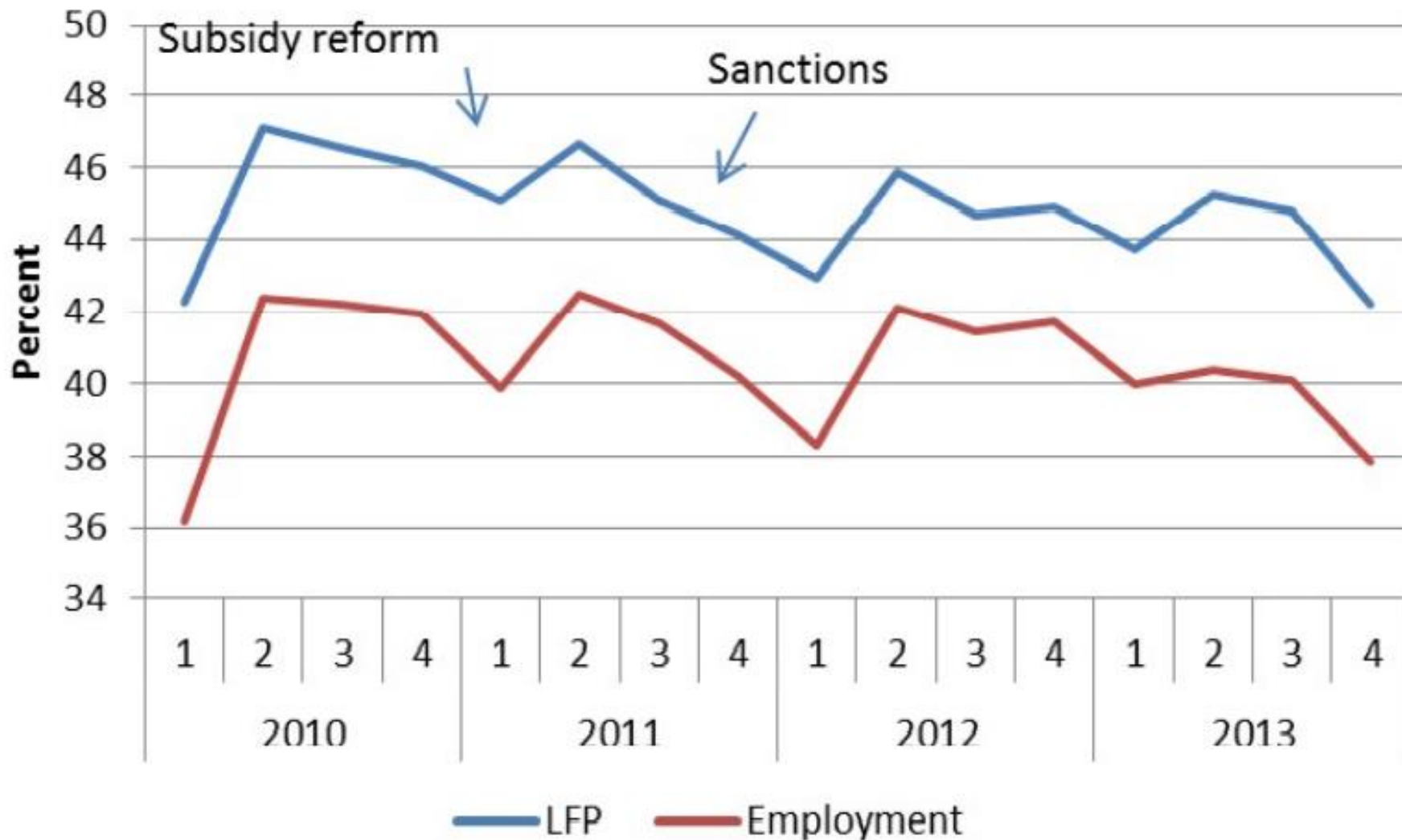
Decile	Per capita consumption (Grams)											
	Red meat		Chicken		Dairy		Fruit		Rice		Bread	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
1	90	229	738	1129	2228	2574	1903	3079	1629	2317	6745	6788
2	231	361	1122	1375	3584	3716	3349	4212	2071	2603	9026	8829
3	352	391	1294	1508	4168	4150	4584	4845	2488	2925	9259	9199
4	457	540	1478	1596	4696	4298	5075	5449	2682	3064	9815	9121
5	562	570	1556	1705	5353	4668	5791	5848	2858	3168	9643	9699
6	627	695	1729	1836	5491	4951	6867	6381	3365	3309	9700	9073
7	862	850	1795	1780	5947	5300	6897	6871	3190	3222	9532	9620
8	891	892	1983	1966	6371	5439	8720	8353	4228	3831	9774	9333
9	1076	990	2258	2184	7113	5737	9932	8237	4037	4163	9765	9290
10	1610	1235	3481	2366	8327	6962	12700	10005	5934	4217	9580	9541
Total	727	734	1898	1930	5723	5183	7084	6911	3510	3551	9797	9584

مصرف خانوارها پس از طرح هدفمندی (صالحی اصفهانی و همکاران، 1399)

اثرات طرح بر مصرف خانوار

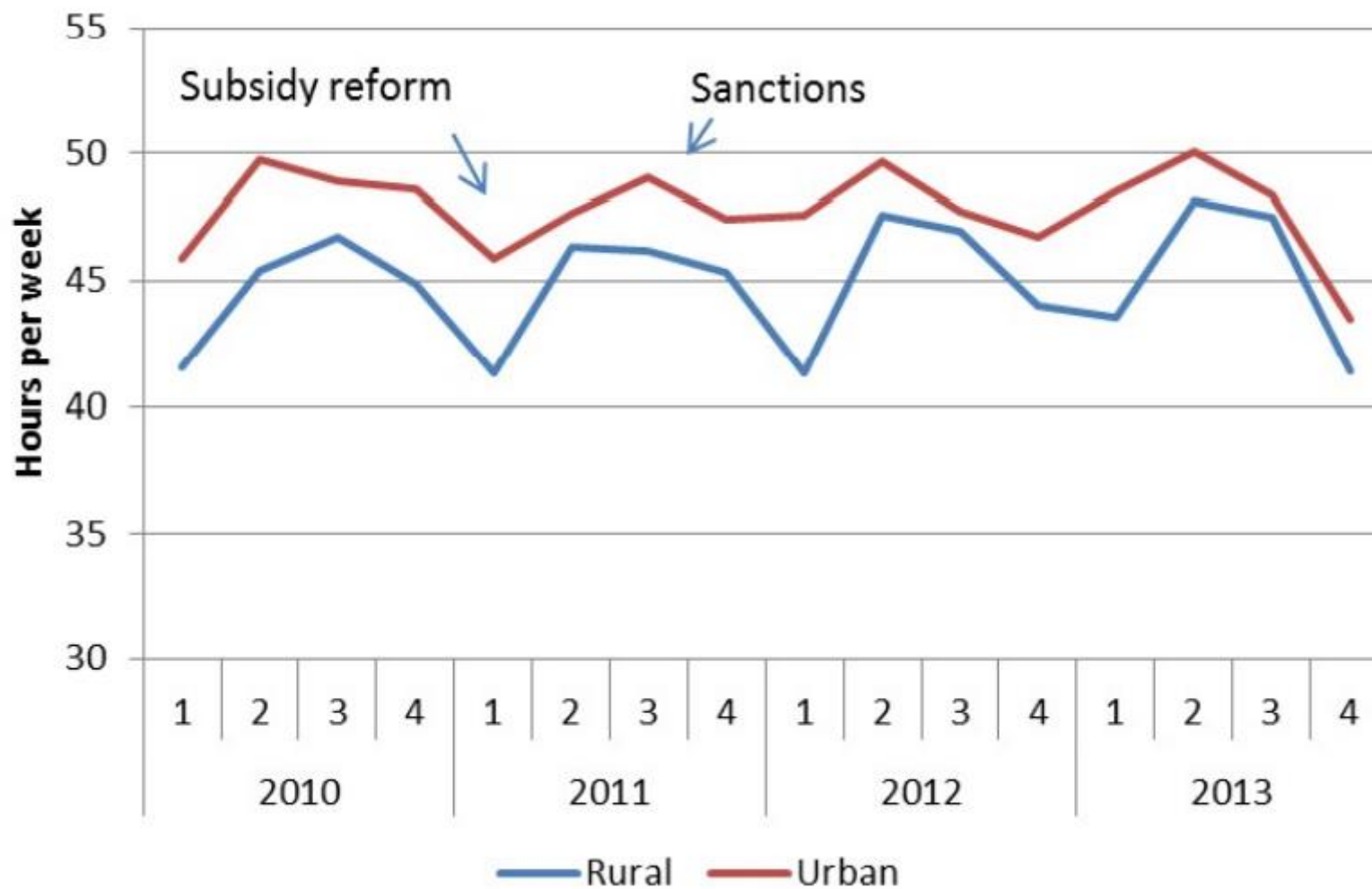
- مطالعه صالحی اصفهانی و همکاران (1399) نشان داده است که با اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها مصرف کالری و پروتئین بین اقشار فقیرتر افزایش معناداری داشته است.
- شواهدی مبتنی بر افزایش معنادار استفاده از کالاهای تفنی (مانند سیگار) یافت نشده است.
- مطالعه حسینی و پک (1400) در مورد وام حمایتی دولت دوازدهم در مورد کرونا موید افزایش استفاده از کالاهای مصرفی و نیازهای عمومی خانوارها است.

اثرات طرح بر نیروی کار

آثار طرح هدفمندی بر نیروی کار (صالحی اصفهانی و همکاران، 1396)

اثرات طرح بر نیروی کار

آثار طرح هدفمندی بر نیروی کار (صالحی اصفهانی و همکاران، 1396)

زمان‌بندی اجرای طرح

آغاز طرح

- ابتدا اجرای آزمایشی طرح به مدت سه ماه در یکی از مناطق کشور بدون هر گونه افزایش قیمت و به منظور آزمایش تخصیص سهمیه به فرد و ایجاد بازار.
- همزمان نبودن شروع طرح با زمان‌های اوج مصرف مانند نوروز و ایام سفر
- پیشنهاد: پس از تعطیلات نوروز

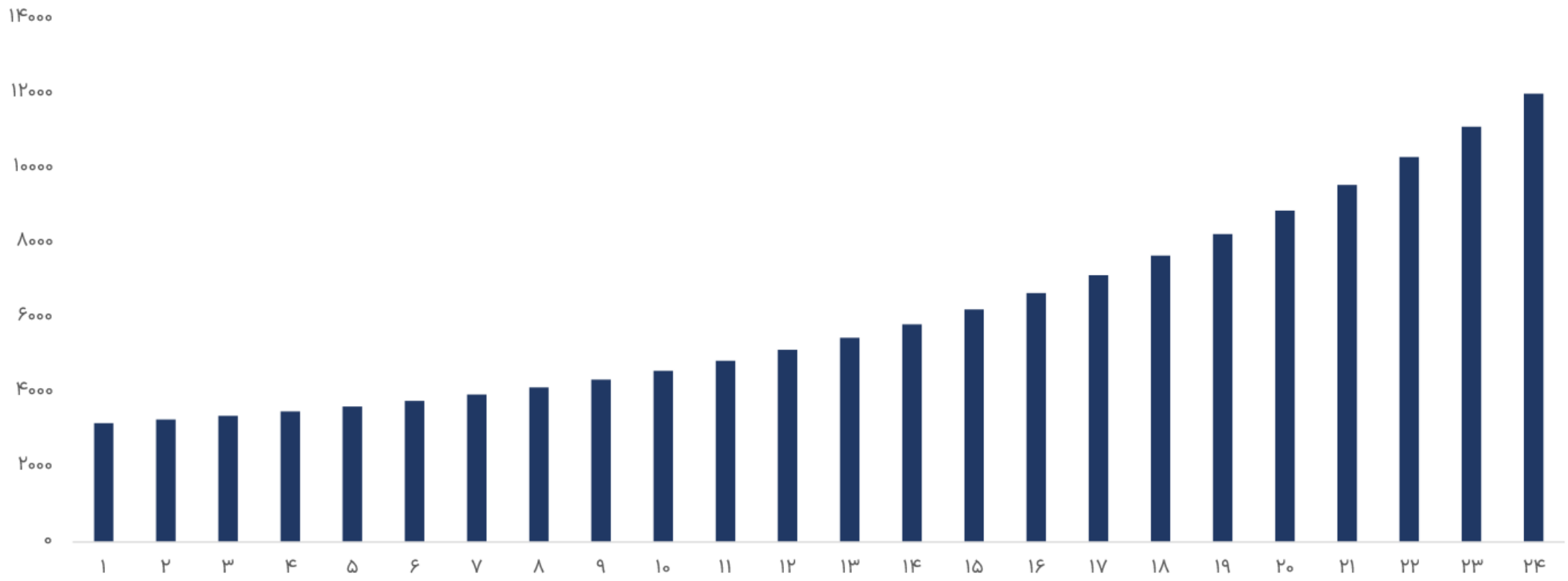
زمانبندی اجرای طرح

- با فرض شروع طرح از قیمت‌های فعلی 3000 تومانی برای بنزین، هرگونه افزایش قیمت بنزین باید به گونه‌ای باشد که اولاً متناسب با شرایط اجتماعی (درخواست اقشار فقیرتر برای انتفاع از فروش سهمیه) باشد و ثانیاً زمانبندی آن به خانوار فرصت انطباق دادن رفتار خود را با اصلاح قیمتی را بدهد.
- با فرض اینکه یکی از اصلی‌ترین مولفه‌های تعیین تقاضای خانوار برای حمل و نقل فاصله محل زندگی از محل کار و تحصیل فرزندان است، و انطباق‌پذیری عموماً شامل تغییر محل زندگی و تحصیل فرزندان است، پازه 30 ماهه برای انجام این تغییرات تا آزادسازی کامل پیشنهاد می‌شود.
- پیشنهاد می‌شود فرایند آزادسازی از افزایش‌های کمتر به بیشتر (به صورت محدب) صورت پذیرد:
 - به قیمت‌های ثابت امروز متوسط افزایش قیمت 300 تومان در ماه
 - شروع طرح با افزایش قیمت ماهیانه 200 تومان در لیتر، و در انتها رسیدن به افزایش 400 تومانی
 - افزایش سرعت آزادسازی در صورت وجود ظرفیت اجتماعی

رند پیشنهادی قیمت ماهیانه (پس از ۶ ماه از شروع طرح)

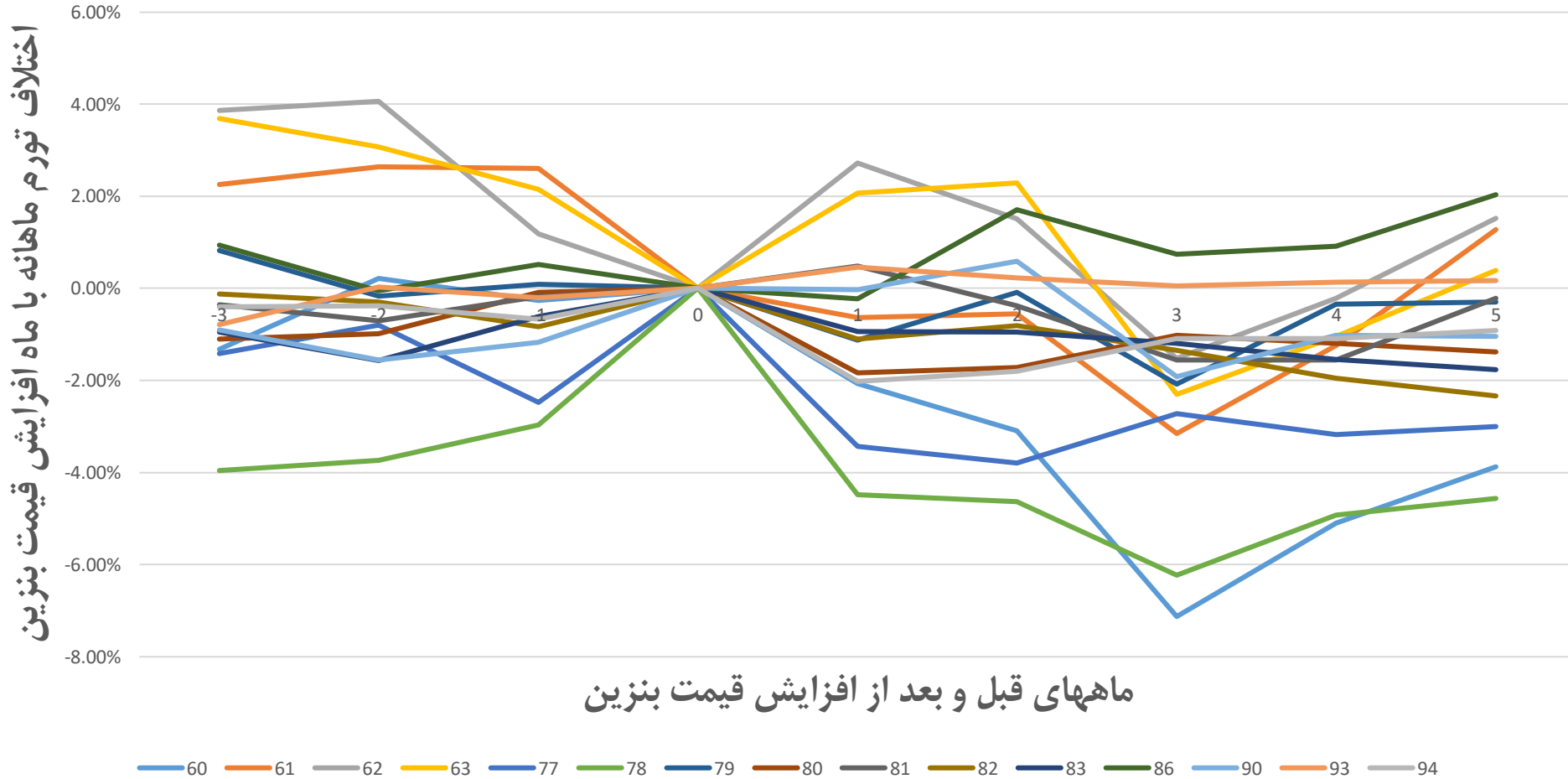
ماه	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴
قیمت بنزین	۳۱۸۲	۳۲۷۶	۳۳۷۹	۳۴۹۶	۳۶۲۸	۳۷۷۷	۳۹۴۶	۴۱۳۵	۴۳۴۷	۴۵۸۵	۴۸۴۹	۵۱۴۳	۵۴۶۹	۵۸۲۹	۶۲۲۶	۶۶۶۳	۷۱۴۳	۷۶۶۹	۸۲۴۴	۸۸۷۳	۹۵۵۹	۱۰۳۰۶	۱۱۱۱۸	۱۲۰۰۰

قیمت بنزین

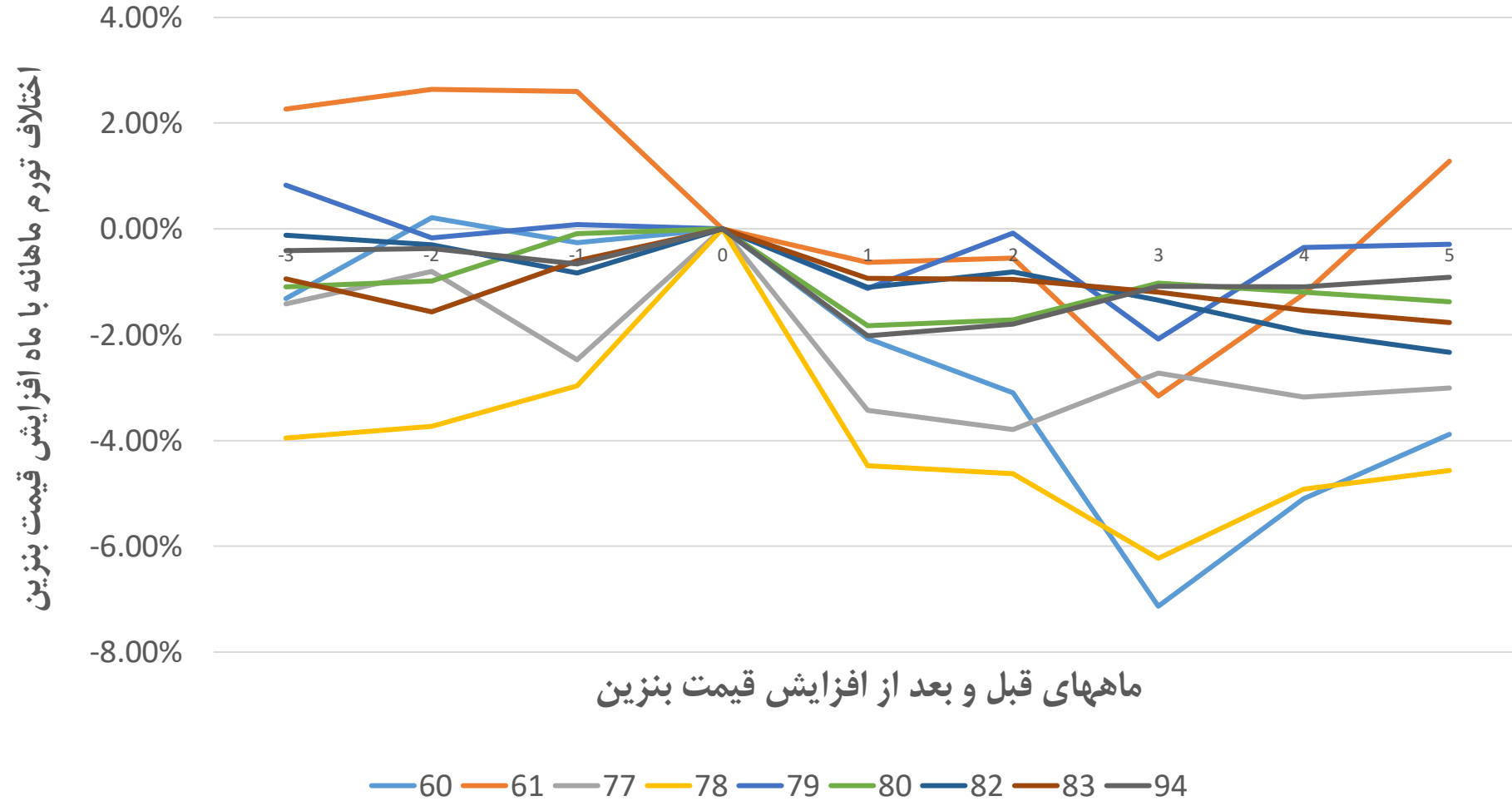
آثار تورمی

تجربیات گذشته افزایش قیمت بنزین و تورم ماهانه

آثار تورمی

تجربیات گذشته افزایش قیمت بنزین و تورم ماهانه

آثار تورمی

- **تورم حسابداری:** میانگین اثر قیمت بنزین بر هزینه کالاها و خدمات در کشور بین 0.5 تا 2.5 درصد تخمین زده شده است.
- **تورم ناشی از تغییر تقاضا:** با فرض تخصیص سهمیه 20 لیتری، و فرض اینکه به صورت متوسط 60 درصد جامعه بنزین خود را به 40 درصد دیگر به قیمت 10000 تومان بفروشند، بازتوزیعی به میزان 120 ه.م.ت. از اقشار ثروتمند به فقیر رخ خواهد داد.
- اثر بر اقشار ثروتمند: کاهش تقاضا برای پس انداز (طلا، ارز، حساب‌های بانکی و ...)
- اثر بر اقشار فقیر افزایش تقاضای کالاهای اساسی (مواد غذایی، پوشاک، و ...)

آثار تورمی

- با فرض نیمی از این مقدار افزایش تقاضا فشار به واردات باشد (واردات نهاده‌های دامی و ...)، مبلغی برابر 2 میلیارد دلار تقاضای جدید ارز در سال بر کشور تحمیل خواهد شد.
- در قیمت‌های آزاد شده، میزان درآمد دلاری دولت از عرضه بنزین به قیمت‌های آزاد (به جای عرضه 3000 تومانی)، حداقل 3 میلیارد دلار خواهد بود.
- در مجموع انتظار ایجاد فشار معنادار بر بازار ارز وجود ندارد.

آثار تورمی

- سوال: آیا ایجاد تقاضا برای کالاهای اساسی می‌تواند منجر به ایجاد تورم در این بخش شود؟
- الف) اثر مهم تقاضای جدید در بخش‌های دارای ظرفیت خالی تولید (مانند بخش لبنیات با بیش از 50 درصد ظرفیت خالی) افزایش تولید بدون آثار تورمی خواهد بود.
- ب) در بخش‌های بدون ظرفیت خالی تولید، افزایش تقاضا در صورت قابلیت تامین از طریق واردات منجر به افزایش قیمت نخواهد شد زیرا:
 - قیمت‌های جهانی این کالاها بیش از قیمت‌های داخلی نیستند.
 - تقاضای ارز این کالاهای (با فرض 2 میلیارد دلار بودن) کمتر از درآمدهای ارزی دولت ناشی از فروش آزاد بنزین (روزانه 25 م لیتر و در سال حداقل 3 میلیارد دلار) خواهد بود.

آثار تورمی

- سوال: آیا تقاضای مردم برای تغییر محل زندگی تاثیر معنادار بر قیمت مسکن دارد؟
- انتظار کاهش تقاضا در مناطق دور از مراکز تجمع (حاشیه شهرها) و افزایش تقاضا در مراکز اصلی وجود دارد.
- اثر این میزان بر قیمت بخش مسکن قابل اندازه‌گیری نیست.
- به هر طریق توصیه سیاستی جدی توسعه ناوگان حمل و نقل عمومی در طول دوره اجرای طرح است.

آثار بر قاچاق

- با فرض حفظ قیمت‌های فعلی هیچ تاثیر معناداری در مورد قاچاق رخ نخواهد داد.
- نگرانی در مورد خرید توده‌ای بنزین از مردم و صادر کردن آن را می‌توان به راحتی و از طریق وضع محدودیت بر خرید بنزین برای هر کد ملی رفع نمود.
- در شرایط آزادسازی کامل و اتصال قیمت‌ها به قیمت بورس انرژی و صادرات آزاد، عملاً همه آحاد از صادرات بنزین منتفع خواهند شد.

پا تشر